

Катеринчук К. В.,

професор кафедри приватного та публічного права навчально-наукового інституту права та сучасних технологій навчання Київського національного університету технологій та дизайну, доктор юридичних наук, доцент

ЧИ ПОВИННІ ЛІКАРІ ВИКОНУВАТИ ФУНКЦІЮ СУДОВО-МЕДИЧНИХ ЕКСПЕРТІВ?

Прокурорами спеціалізованого підрозділу з протидії катуванням Офісу Генерального прокурора ініційовано «проект» уніфікованого стандарту медичної документації, яка має забезпечити належну фіксацію у медзакладах тілесних ушкоджень. Документ розроблений за рішенням координаційної наради правоохоронних органів з протидії катуванням, що відбулася під головуванням Генерального прокурора Ірини Венедіктової.

Відповідно даного «проекту» запропоновано: по-перше, фіксацію у медзакладах тілесних ушкоджень, у тому числі тих, що можуть бути ознаками неналежного поводження з боку правоохоронців; по-друге, проект медичної форми містить зображення контуру людського тіла з описом можливих тілесних ушкоджень. Не зрозумілим залишається термінологія – «можливих тілесних ушкоджень», в даному випадку ушкодження повинні бути наявні; по-третє, лікар при огляді постраждалого фіксуватиме їх вид, кількість та місце розташування, а також скарги та результати діагностичних досліджень. До медичної форми додаватиметься детальна інструкція з порядком її заповнення. Така ініціатива стала результатом того, що на думку «законодавців проекту» «нинішня практика визначення медиками тілесних ушкоджень кримінального характеру є недостатньо ефективною, адже лікарі фактично не мають зручних форм медичної документації, де вони мають відображати такі ушкодження за єдиним стандартом. Це часто призводить до неналежного опису таких ушкоджень та, як наслідок, до втрати важливої для подальшого розслідування інформації» [1].

Однак потрібно враховувати реалії сьогодення, студенти-медики вивчають навчальну дисципліну «Судова експертиза», що належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін, яка дає уявлення про предмет судової експертизи, її об'єкт та завдання, про поняття спеціальних знань експерта і суб'єктах експертної діяльності, а також розглядає деякі види експертиз, які проводяться у кримінальних і цивільних справах. Тим самим, не кожен студент-медик стає судово-медичним експертом. Звісно, лікар може залучатися до участі у першочергових слідчих діях, зокрема до освідчування потерпілого, огляду трупа на місці його виявлення, як спеціаліст. Разом з тим, лікар виконуючи своє основне завдання-функцію діагностичну, лікувальну тощо, часто забуває описати виявлені

ушкодження, так щоб цей опис був інформативним і відповідав потребам судово-медичної експертизи.

При огляді постраждалого «лікар» підміняє морфологічну назву ушкоджень, яку вони візуалізують у потерпілої особи, клінічним діагнозом. Наприклад, лікар бачить ушкодження – садно, синець і зазначає, що це є забиття (іноді використовують термін «забій», який в даному випадку є некоректний, бо з російської мови «убой» – це забій тварин, з метою їх переробки – примітка автора). Отже, лікар опитує прояви ушкоджень пацієнта, ставить діагноз керуючись суб'єктивними скаргами пацієнта без вказівки на морфологічні прояви даного ушкодження. В примітці до п. 4.6 Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, зазначено, що «діагноз забій (м'яких тканин) голови, грудної клітки, живота тощо не враховується при оцінці ступеня тяжкості, за умови, що він встановлений на основі суб'єктивних факторів і не підтверджується об'єктивними відомостями» [2].

Враховуючи вищезазначене, даний «проект», що ініційований прокурорами спеціалізованого підрозділу з протидії катуванням Офісу Генерального прокурора щодо покращення ефективності проведення судово-медичних експертиз суперечить теорії медичної науки та має безліч протиріч.

Список використаних джерел

1. Протидія катуванням – Офіс Генпрокурора ініціює запровадження єдиних стандартів фіксації тілесних ушкоджень медзакладами. Офіційний сайт Генеральної Прокуратури України. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/news?_m=publications&_t=rec&id=278666&fp=200.

2. Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95#Text>.

Кузнецов В. В.,

професор спеціальної кафедри № 2
Управління державної охорони України
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, доктор юридичних
наук, професор

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗАСТОСУВАННЯ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ

Проблема правового регулювання інституту допоміжних репродуктивних технологій в Україні є доволі актуальною, а тому законодавча ініціатива (проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питань застосування допоміжних репродуктивних технологій» реєстр. № 3488 від